

José Antonio Pascual, doctor honoris causa per la Universitat de Barcelona (11 de maig de 2023). — L'11 de maig de 2023 fou investit doctor honoris causa per la Universitat de Barcelona el professor José Antonio Pascual Rodríguez, romanista, lexicògraf, catedràtic a les universitats de Salamanca i Carlos III de Madrid. L'acte tingué lloc al Paraninfo de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona i seguí el protocol solemne que s'escau en aquestes ocasions. Després de l'entrada en processó del professorat i la lectura de l'acta de conferiment del títol, el padrí, José Enrique Gargallo, i el degà de la Facultat de Filologia i Comunicació, Javier Velaza, anaren a cercar el doctorand. En la *laudatio* pronunciada pel padrí es posà de relleu no només l'obra científica de Pascual, que seria sobrer glossar aquí, sinó també la seva humanitat, la seva faceta de mestre atent i entranyable; *magister bonus et sapiens*, com recull el títol d'una miscel·lània d'homenatge que se li dedicà. Tot seguit es feu l'acte d'investidura pròpiament dit, en què el rector de la Universitat de Barcelona, Joan Guàrdia, lliurà al doctorand el títol, birret, anell i guants blancs tot glossant-ne la simbologia; els mots rituals es clogueren amb l'abraçada fraternal d'acollida del nou doctor al claustre de la Universitat de Barcelona. Seguidament, el professor José Antonio Pascual pronuncià el seu discurs; un discurs en què pràcticament no evocà l'obra pròpia sinó la figura del seu mestre, Joan Coromines, començant per l'escena que visqué, com a espectador astorat, quan Coromines rebutjà, per diversos motius, ser investit doctor honoris causa per la UB. Pascual revisqué l'exili exterior i interior de Coromines, per acabar preguntant-se «¿Qué hago yo aquí?». Es respongué que segurament tenia a veure amb la seva manera de fer filologia, que tornà a atribuir al mestratge de Coromines, i a les seves relacions amb mestres i col·legues de totes les universitats catalanes i amb l'Institut d'Estudis Catalans, que, digué, li oferí el primer reconeixement important com a filòleg en nomenar-lo membre corresponent el 1997. Amb la seva saviesa, no només científica sinó també humana, Pascual associà la figura del seu mestre a l'homenatge que se li retia.

Clogueren l'acte les paraules del president del Consell Social, Joan Coromines Guerin, i les del rector. El punt final de la sessió fou el cant de l'himne universitari, *Gaudeamus igitur*, per part de tots els assistents acompanyats per la coral de la Facultat de Filologia i Comunicació, que feu, així mateix, diverses intervencions musicals durant l'acte.

Els discursos pronunciats han estat editats i es poden consultar en el llibre electrònic corresponent des d'aquest enllaç: <<https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/197801>>.

Es pot recuperar l'emissió de l'acte per UBtv a través de l'enllaç: <<https://www.ub.edu/ubtv/video/honoris-causa-dr-pascual-2023>>.

Maria Reina BASTARDAS I RUFAT
Universitat de Barcelona

«Aprendre català a l'aula de la vida. Nous parlants del segle XXI» (Ateneu Barcelonès, 12 de maig de 2023). — Sota la coordinació de Daniel Casals i Martorell, professor a la UAB i president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, es va celebrar a l'Ateneu Barcelonès una jornada acadèmica centrada en el fenomen de l'adquisició del català com a segona llengua per part de persones adultes, a partir d'una representació de gent vinguda d'àmbits tan diversos com la llengua, la literatura, el dret, la traducció, la psicologia, la gestió cultural, els recursos humans i esports com el futbol, l'handbol, el trampolí i el taekwondo. Conduïda pel periodista Agustí Mas Montroig, aquesta trobada començà amb la projecció de diversos vídeos amb entrevistes a Paco Candel, referent de la integració de nouvinguts a Catalunya al segle xx. Tot seguit, la jornada aplegà testimonis de gran valor humà, amb les corresponents històries de vida, sobre les circumstàncies personals de l'aprenentatge del català per part de diferents neoparlants arribats a territori catalanoparlant entre finals del segle xx i començament del segle XXI. Dues taules presencials i diversos

vídeos enregistrats expressament per a aquesta jornada oferiren un entranyable mosaic humà d'adhesió i incorporació a la comunitat de parla catalana. En una primera taula, hi intervingueren José Enrique Gargallo (catedràtic de Filologia Romànica de la Universitat de Barcelona, Institut d'Estudis Catalans), Irene Nadal (professora titular de Dret de la Universitat de les Illes Balears), David Owen (professor de Literatura Anglesa de la Universitat Autònoma de Barcelona), Rosa Rabbani (doctora en Psicologia Social) i Simona Škrabec (assagista i traductora). Seguiren, amb sengles enregistraments, Til Stegmann, catedràtic emèrit de la Goethe Universität Frankfurt («La meva primera frase en català») i Inge Stegmann, professora de llengua alemanya («Lluís Llach, una porta oberta per al català»). A continuació, la segona taula aplegà els participants següents: Claudia Gago (estudiant de Traducció i Interpretació, Universidad Pontificia Comillas), Jane Hearse (Guia Cultural del Govern d'Andorra i del Comú d'Andorra la Vella), Belén Morán (esportista de taekwondo) i Noemí Romero (esportista de trampolí). I una nova tongada d'enregistraments aportà noves experiències d'aprenentatge de la llengua: concretament, les de Séverine Gayraud (tècnica de Recursos Humans de La Bressola), Carlos Ortega (entrenador d'Handbol del Barça), Miguel Ángel Sánchez, «Michel» (entrenador del Girona FC). Finalment, la cantant cubanocatalana Lucrecia oferí també el seu testimoni, així com una actuació musical, «Entre Cuba i Barcelona», amb un mestissatge de paraula, música i amor a la llengua. La sessió fou enregistrada i és disponible a la xarxa (<<https://www.youtube.com/watch?v=1IuvYJV3DYI>>). D'altra banda, la trobada s'inscriu dins del marc del projecte de recerca PID2021-128279NB-I00, del qual Daniel Casals és l'investigador principal, així com dins de les activitats del Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània de la UAB. A més, cal destacar la implicació de diverses entitats col·laboradores: el Departament de Filologia Catalana de la UAB, la Fundació Paco Candel, el FC Barcelona, el Girona FC i el Centre d'Alt Rendiment (Sant Cugat del Vallès).

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Josep Piera rep el 55è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes al Palau de la Música. (12 de juny del 2023). — El jurat del 55è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, format per Marc Artigau, Judit Carrera, Martí Domínguez, Àngels Gregori, Ingrid Guardiola, Maria-Rosa Lloret, Isidor Mari, Marta Nadal i Salvador Sunyer va decidir atorgar-lo a Josep Piera. El jurat en va destacar tant la seva «extraordinària obra literària» com la seva «militància i compromís amb la llengua, la literatura i el país». Des de la Drova, a les muntanyes de la Safor, que esdevenen també un escenari mític i literari de la seva obra, Piera, segons el jurat, esdevé «una figura clau entre la generació dels 70 i posteriors, i alhora necessària en la relació i el diàleg de la nostra literatura respecte a d'altres cultures».

Sota la direcció artística d'Iban Beltran, Òmnium Cultural va crear especialment per a l'ocasió un espectacle a través de textos de l'obra del guardonat, un espectacle artístic que també es presentarà al País Valencià. I, en efecte, l'espectacle partia de la Drova, llar i paisatge referencial i mític de Piera, i d'on també prové el còdol amb que l'escultor Ernest Altés va fer el guardó del Premi d'Honor de l'any 2023. L'espectacle va fer viatjar el públic que omplia el Palau pels escenaris de la vida i l'obra de Piera: la Safor, Grècia, Nàpols, Sicília, Marràqueix...

Per cloure l'acte, el mateix Josep Piera, acompanyat dels músics Jordi Savall i Xavier Díaz-Latorre, va fer un petit recital poètic amb textos antics d'autors com Jordi de Sant Jordi o Joan Roís de Corella.

La glossa del premiat va anar a càrrec del poeta Manuel Forcano, que a través de l'obra de Piera també va fer l'inevitable viatge per la Mediterrània i les seves llengües: l'hebreu, el grec,